

Sarkadi Ignác: Az Országos Pénztár

Az Országos Pénztár közgyűlésénél tett jelentés, melyet szerző szíves engedelmével – a bevezető szavai és néhány statisztikai adat elhagyásával – egész terjedelmében közlünk.

A szociális biztosításnak nem az a főfeladata, hogy csak és első sorban sok nyereségre tegyen szert és abból nagy alaptőke gyűjtésére szorítkozzék, hanem az, hogy rendeletekkel és törvényes rendszerbe foglalt intézkedésekkel biztosítsa első sorban a tagoknak egészségét, testi épségét és ha az ily irányú védelmi és elhárítási intézkedések/ dacára mégis beáll a betegség, vagy baleset, messzemenő gondossággal gyorsítsa a beteg, vagy balesetet szenvedett munkásnak a felgyógyulását és felgyógyulásával kapcsolatosan visszaadja neki egyedüli tőkéjét: munkaerejét. Ha ez az ideális hivatási nem tölthető be egészben, vagy részben, akkor előáll az úgynevezett segélyezési, vagy kártalanítási kötelezettség. Harmadsorban lehet tehát beszélni az úgynevezett anyagiakról, melyeknek fedezetéről gondoskodnak a törvény 25. és 36. §-ai.

Ezekből teljesen megállapítható, hogy a munkásbiztosítás végrehajtására létesült Országos Pénztár működését nemcsak és nem első sorban az anyagi helyzet alapján kell bíráló alá venni, hanem azt kell vizsgálni, hogy a fentebb már előadottak szerint, mennyiben tette köteletségét biztosításra kötelezett tagjaival szemben és mit tervez jövőre oly irányban, hogy a munkás-biztosítás fejlődését előmozdítsa.

Fejtegetésem sorrendjét meg kell változtatnom, mert tartani akarom magamat évi jelentésünk beosztásához és így először az anyagi helyzetről mondok egyet-mást, ami tisztázni fog némely téves felfogást, mely a közvéleményben erős gyökeret vert. Bátran ki merem mondani, hogy az *Országos Pénztár anyagi helyzete nem rossz, csak rendezetlen.*

A rendezetlenség oka: 1. Hogy az életbeléptetési rendellel egyidejűleg nem gondoskodott a kormány a betegsegélyezési ágazatban előforduló kiadások és a törvény által az Országos Pénztárra a felosztott pénztárak deficitje címén áthárított terhek fedezetéről még forgó tőke formájában sem. 2. Az állam, nem vette át teljes egészében az Országos Pénztár igazgatási költségeit és a hiányt a tagjárulékokból kellett fedezni. 3. A munkaadók – tisztelet a kivételnek – 1907. július 1-től 1911. év végéig 8 millió koronát, tehát viszonylagosan megállapítva mai napig közel 10 millió koronát tartanak maguknál, holott annak felét a munkások béréből levonták. 4. Az államkincstár és a törvényhatóságok alkalmazottaik után a járulékot be nem fizették, sőt a postaigazgatóság rendeletére még a szerződéses postamesterek sem jelentették be az alkalmazottaikat, ami összesen pénzértékben kifejezve közel két millió koronát jelent. 5. A m. kir. államvasutak betegsegélyző pénztára – mint azt vizsgálataink alapján kiderítettük – a törvény és szabályok helytelen alkalmazásával két millió koronájig terjedő kárt okozott az Országos Pénztárnak, amely összeg, ha az Állami Munkásbiztosítási Hivatal előtt megtartandó

tárgyalás során egyezség útján esetleg kisebb mérvben nyer kifejezést, tekintélyes módon fogja javítani a pénztár mérlegét. Az anyagi helyzetet rontotta már kezdetben az ismert hétnapos járulékszedés letiltása is. 7. Nem számítva a kórházi ápolási napidíjak folytonos emelkedését, minden újabb fedezet nélkül, az orvosok és tisztviselők fizetésrendezését, a pénzügyi zavarokat fokozta még a közigazgatási hatóságok mostoha elbánása is, amit az Országos Pénztárral szemben a törvény által kötelezőleg elrendelt közigazgatási végrehajtás körül tanúsítottak. 8. Végül hátrányos volt anyagilag a pénztárra nézve az, is, hogy sok olyan közvetítő helyi szervünk van, melyek képtelenek még a hétnapos járulékszedési mellett is felesleggel zární számadásaikat.

Ezekből látszik és bizonyítható, hogy az Országos Pénztáron kívül eső okok azok, amelyek hátráltatják a pénzügyi kibontakozást.

Kívánatos, hogy azok a hatóságok, egyesek és tényezők, amelyeknek e téren tanúsított mostoha elbánásáról megemlékeztünk, jövőre ne a törvény módosításában, hanem annak kötelezőszerű végrehajtásában és megtartásában keressék első sorban az anyagi helyzet kibontakozását; vagyis a munkaadók: legyenek azok akár posta, állam, vármegye, város vagy község, fizessenek pontos időre, ha nem fizetnek, a közigazgatás a végrehajtást komolyan és gyorsan foganatosítsa. A közvetítő helyi szervek takarékoskodva tartsák be a szabályokat és törvényes rendelkezéseket, az életképtelen pénztárak, helyesebben közvetítő helyi szervek oszlattassanak fel.

Az anyagi helyzet rendezésére vonatkozólag határozati javaslat fekszik a közgyűlés előtt, tehát itt azzal nem foglalkozom.

Az 1911. év eredménye a zárószámadások adatai szerint 43.000 korona hiányt mutat és nyolc millió korona künlevőséget tüntet fel, tehát a számoknak ily szövegre egymáshoz való állításából joggal azt is lehetne következtetni, hogy a mérleg szépítve van és valószínűleg még nagyobb a deficit, mert ezen nyolc millió követelésből még bevehetetlenség címén nagy összeget kell majd esetleg leírni. Ezt a feltevést negligálni tényleg nem lehet, de viszont kötelesség megemlíteni, hogy a 43.000 korona hiány tulajdonképpen nem a közvetítő helyi szervek üzleti eredménye, hanem a központé, amelynek igazgatási költségeit az állam csak 600.000 korona erejéig vállalta és így a fedezetlenül maradt összeget a közvetítő helyi szervek 255 ezer koronás $\frac{2}{3}$ tiszta feleslegéből kellett pótolni és hogy – amint már jeleztem – az államvasutak betegsegélyző pénztárától, illetve annak fentartójától követelünk több mint 2 milliót, amely a nyolc millió künlevőségbe beszámítva nincs, továbbá az államkincstár a be nem jelentett alkalmazottak után velünk bírói egyezséget kötött és egy millió kétszáz ezer koronát már le is fizetett a betegsegélyző tartalékalap javára és ezen összeg legnagyobb része tulajdonképpen a megelőző évek javára estek volna. Ha még ezen reális tételekhez hozzávesszük, hogy a városokkal és községekkel nap-nap után történnek egyezségek a visszamenőleg felszámított járulékokra nézve, amelyek legnagyobb részben szintén nem szerepelnek a kimutatott 8 millióban, akkor azt is konstatálhatjuk, hogy tulajdonképpen ha a kezdet nehézségeiből is folyó rendszertelenség fenn nem állt volna, a pénztár teljesen jó, aktív mérleggel számolhatna be. Mindamellét nem akarok optimista lenni és ezért az előrelátás kötelességénél fogva osztom az évi jelentésben lefektetett elvet, hogy a legnagyobb takarékosagra intjük a

helyi szerveket és ha jövőre is deficittel zárnának az; évi jelentésben megnevezett pénztárak, alkalmazza a közgyűlés a törvény 25. §-ának rendelkezését. Szükséges lesz ez azért, mert a törvény szelleme szerint minden helyi szervnek felesleget kell beszállítani központba, hogy ezen fedezet révén a rendkívüli esetekben felhasználható tartalékalapok és a munkásbiztosítás fejlődéséhez szükséges intézmények: kórházak, szanatóriumok, üdülőhelyek létesíthetők legyenek, de emellett a tagok egyéb segélyezési igényei is, mint a gyógykezelés, táppénzek mérve, tartama meghosszabbítható legyen, és szűnjék meg az az anomália, amely ma fennáll, hogy éppen a 20 hét után, amikor leginkább szükséges a segélyezés, magára marad a beteg, akinek nincs módjában nyomorúságát enyhíteni.

Több alkalommal hangoztatták különféle körökben, hogy a magyar munkásbiztosítás terheit nem bírja az ipar és hogy azok nagyobbak, mint a külföldi hasonló intézményekéi. Szabadjon cáfolatul rámutatnom évi jelentésünk 50. és 51-ik lapjain, közölt táblázatokra, melyek bizonyítják, hogy Németországban átlag egy tagra évenként 8, sőt némely pénztárnál 12 koronával nagyobb járulék esett 1910-ben, mint nálunk: Különösen érthetetlen az úgynevezett kisiparosoknak támadó álláspontja, mert hiszen ezeknek jórésze alig alkalmaz több munkást egy, vagy két tanoncánál, akiknek biztosítási díját már nyomtatott szerződésben áthárítja a szülőre, vagy gyámra. És nemcsak ezen összegeket, de a segédektől levont járulékokat is – tisztelet a kivételnek – megtartja magának, azon jóleső érzéssel, hogy tőle az új végrehajtási novella értelmében úgy sem lehet azt bevenni és legfeljebb az a szintén jóleső, törvényen alapuló kalamitás érheti, hogy megtiltják neki az alkalmazottaktól való levonás jogát, de viszont ő így törvényes formában mentesül a biztosítási kötelezettség alól, mert ezen túl már az alkalmazottak lesznek felelősek a járulékok beszedéséért.

Nemcsak a munkások, de a munkaadók fizető részének nagy érdeke rejlik abban, hogy a kirótt járulékok kellő időben befolyjanak és bevehetetlenekké ne váljanak, mert hiszen az előálló szükségleteket fedezni kell és ha emiatt az lehetetlen, a fedezetet csakis a törvény 25. §-ában lehet megtalálni, vagyis fel kell emelni a járulékkulcsot, amely egyenlő a köteletségét ismerő és teljesítő munkaadók újabb megterhelésével a lelkiismeretlenség viselkedése miatt. A munkaadóknak is nagy érdekében áll tehát, hogy a járulékok behajtására és biztosítására vonatkozó határozati javaslatunkat és előterjesztésünket támogassák.

Hogy mennyire egészségtelenek nálunk a viszonyok a fizetési köteletség betartása körül, érdekesnek tartom bemutatni a következő összehasonlítást a betegsegélyezési bevételekről.

Év	Ország neve	Összes bevétel	Hátralék
1911	Magyarország	29,852.833 korona	8,092.577 korona
1909	Ausztria	80,815.413 „	6.650.712
1910	Németország	379,284.496 márka	764.646 márka

Az elmondottak első sorban és nagy részben a betegségi ágazat anyagi viszonyait érintették, a baleseti ágazatnál már deficitről nem lehet szó, mert hiszen itt – mint tudni méltóztatnak – megvan a munkaadók kölcsönös-szavatossága, vagyis a be nem hajtható járulékokat köteles a pénztár újból kiróni az aktív munkaadók összességében szó lehet csak a hátralékokról, amelyekre nézve felvilágosítást adnak a fentebb ismertetett adatok, amelyek szerint a külföldön a köz iránt való érzék hasonlíthatatlanul erősebb, mint nálunk.

Az anyagiak kapcsán meg kell emlékezni még néhány szóval a tartalékalapokról is, jóllehet, hogy ezekre vonatkozólag bő ismertetést foglal magában az évi jelentés, illetve annak 28. lapján és folytatólag közölt táblázatok kíséretű szövege. A betegsegélyezési tartalékalapra elszámoltunk 1911. év végén 531.497 koronát, papírban elhelyeztünk 1S.737 koronát, de növelve lett az az alap a kincstárral kötött és már említett egyezség alapján annyira, hogy készpénzben, illetve vásárolható értékpapírban 1,200.000 koronát tesz ki.

A baleseti elhelyezett tartalékalap és pedig:

az a) felosztó-kiróvó ágazatban kellene, hogy 6,520.241 korona,

a b) ágazatban 2,828.488 korona legyen és az évi jelentés 28-ik lapján közölt táblázat szerint ezekből az összegekből semmi sem lett befizetve.

Ennek indokolása az évi jelentés 29-ik lapján olvasható. Ugyanis az első felosztási művelet csak 1911. év végén volt eszközölhető és pedig amiatt, hogy míg a külföldön az üzembesorozást, mely a kirovásnak elengedhetetlen alapja, a törvény életbeléptetése előtt 2 évvel előbb kezdték meg és ugyanannyi idő eltelté után készen adták át, addig nálunk a törvény életbeléptetése után, csak másfél év múlva foghattunk hozzá az üzemek besorozásához és természetesen csak most jutottunk el odáig, hogy helyszínelések útján az úgynevezett finomabb besorozásokat eszközölköztünk.

Ez okozta azután azt, hogy a törvény életbeléptetése napjától, egészen az első két évi szedett előlegből – amely már tulajdonképpen szintén csak névleg volt az, – fedeztük a rohamosan emelkedett baleseti költségeket és járadékokat.

Ez idő szerint már a tartalékalap ezen követelésének törlesztésére 930.000 korona értékpapírt vásároltunk és reményünk van arra, hogy a múlt év végén befejezett kiróvási művelet és a folyó év második negyedében eszközölközendő előleg-kiróvás, hacsak valami nagy közgazdasági romlás nem zavarja meg számításainkat, az 1913. év folyamán oly kedvező pénzügyi helyzetet teremt, hogy az elszámolt tartalékalapokat értékpapírokban legalább jó részében fedezhetjük.

A többi tartalékalapok nem igényelnek a jelentésben felhozott indokoláson kívül más magyarázatot, tehát ezekkel nem foglalkozom, hanem utalok arra a táblázatra, amely az évi jelentés 2S-ik lapján van közzétéve.

Az anyagi helyzet ismertetéséhez tartozik még néztem szerint az is, hogy az évi jelentésben említett forgótöke szaporítását kérelmezzük a közgyűléstől és ezért nyújtottuk be azon határozati javaslatunkat, hogy folyószámlahitelünket 3 millió koronával kibővíthessük. Eltekintve az ismertetett helyzettől, egy olyan nagyszabású intézetnek, mint az Országos Pénztár, évi 40 millió biztos kiadásainak fedezésére tekintélyes folyószámlahitelről már azért is kell gondoskodnia, mert eltekintve attól, hogy a követelések beszedésének eredménye mindig a gazdasági konjunktúrák szerint igazodik, jövedelmei a törvény rendelkezése folytán mindig csak utólagosan szedhetők be, fizetőképességét mindenestre biztosítani kell.

Itt foglalkoznom kell azzal a téves felfogással is, amely állítja, hogy az Országos Pénztárnak mindaddig nem szabad intézményeket létesíteni, színházat építeni, amíg saját magának félretett készpénze nincs, vagyis hitelműveleteket nem szabad véghezvinni, még akkor sem, ha azok, útján gazdasági előnyöket érhet el.

Hogy mit jelent a hitel kivétel nélkül az egész világon, annak szomorú bizonyosságát észlelhettük a lefolyt esztendőben.

Hitel nélkül nem működhetik és nem működik az állam, a törvényhatóság, község, sőt a legvagyonosabb részvénytársaság, vállalatok és még a hitelnyújtó pénzügyintézetek sem bonyolíthatják le üzleteiket e nélkül. Az Országos Pénztár törekvéseit sem lehet megakasztani azzal, hogy jelenleg nincs fekvő pénze.

A hitelképesség mindig csak azt mutatja, hogy az egyén, vagy jogi személy, mely ezt kapja, jó anyagi viszonyok között él.

Köszönettel lehet tudomásul venni azt, hogy a kereskedelmi és pénzügyminiszter urak jóindulattal támogatták a tudóvész ellen való védekezés céljából kért sorsjegykibocsátás iránt beadott kérésünket és ily irányú törvényjavaslat fekszik a Ház előtt, melynek révén több mint 3 millió koronához jutunk, mielőtt a pénzügyi piac a háború és ezzel kapcsolatos hírek hatása alatt elvesztett normális helyzetét visszanyeri és a szindikátus, melyre engedélyünket szerződésileg átruháztuk, az aláírási felhívást kibocsátván, a jegyzések befejezést nyernek.

Hogy ezen anyagi gyarapodás minő nagy szociális hivatás betöltésére fogja képesíteni az Országos Pénztárt, er-

ről most nem beszélek, mert a tüdő vész ellen való védekezés formáiról és kellékeiről már bő ismertetést adtunk nem egy alkalommal.

Az anyagi helyzethez kapcsolódik még a hatmillió kölcsön ügye is, amely a közvetítő- helyi szervek színház-építésére lett engedélyezve. Ezt a kölcsönt eddig csak 600.000 koronáig vettük igénybe és szándékosan halasztgattuk a színházak létesítését, mert – mint tudni méltóztatnak – az értékpapírok árfolyamesése olyan hihetetlen nagy volt, hogy vétkes könnyelműség lett volna '16–20%-os veszteség mellett színházépítéssel foglalkozni. Mindamellett foglalkoztunk az igények jogos kielégítésével és reméljük, hogy a folyó évben ismert programunkat egészen valóra válthatjuk', amint már építés alatt áll a budapesti kerületi munkásbiztosító pénztár palotája, felépült a pécsi, vétel utján létesült a kassai, a csíkszeredai, székesfehérvári, nagykanizsai pénztár színháza.

Az állampénztárból kapott, az Országos Pénztár a bal-eseti kiadások fedezésére és működése megkezdésére 800.000 korona kamatmentes kölcsönt, ebből visszafizettünk 50.000 koronát; a 750.000 koronát 1914. évi július hó 30-áig kellene visszafizetnünk, azonban tekintettel arra, hogy az államkincstár az igazgatási költségeket egész 1913-ig igen csekély mértékben vállalta és így az Országos Pénztárnak csupán a betegsegélyezési ágazatát e címen 1911. év végéig 580.000 korona, 1912. évit is számítva, a 750.000 koronát jóval meghaladó törvényen kívül eső kiadást okozott, kérjük a kereskedelemügyi minisztériumtól a 'kamatmentes kölcsönnek ellenérték fejében való törlesztését.

A bevételről és kiadásokról a segélyek ismertetésénél kívánok megemlíteni: ennél fogva az anyagiakra vonatkozó észrevételeimet befejezem és áttérek a *tagforgalom* ismertetésére, mely legközelebről érinti az anyagi helyzetet, akár a bevételek, akár a kiadások vizsgálatáról van szó és nagy jelentősége van az Országos Pénztár fejlődésének megítélése szempontjából.

Évi jelentésünk 37-ik lapján találjuk azt a tanulságos táblát, amely mutatja, hogy az Országos Pénztár fennállása, tehát 3907 óta 778.891-ről 1911. év végéig 1,120.992-re emelkedett fel a tagok átlagos száma, vagyis körülbelül 39%-kal. Az Országos Pénztár életbelépte előtti szintén 5 év eredménye a következő volt: 1902-ben 627.146 volt a biztosítottak átlagos taglétszáma, 1907-ig csak 778.891-re szaporodván, 18 százalékos gyarapodás konstatálható, vagyis még csak a fele sem annak a fejlődésnek, melyre a centralizáció hatása alatt rámutatni lehet.

A szaporodásnak bármi legyen is az oka, teljesen mellesleges, de kívánatos felemlíteni, hogy a biztosítás körének! kiterjesztésén kívül a centralizáció irányításából folyó ellenőrzés is nagy mértékben sarkalta a munkaadók törvényszerű bejelentési kötelezettségeik teljesítésére.

A tagok 84,6%-a a kerületi munkásbiztosító pénztárak kötelekéhez, 14,8% a vállalati és 0,6% a magánegyesületi pénztárakhoz tartozik, vagyis a kerületi munkásbiztosító pénztárakban 948.393 tagunk, a vállalatiakban a Máv. nélkül 79.829, a Máv.-nál 85.751 és a magánegyesületekben 7.019 tagunk van biztosítva, illetve az összlétszámból esik:

a kerületiekre	948.393	
magánegyesületeikre	7.019	
	955.412	85%,
a vállalatiakra	165.580,	vagyis az
összes tagok 15%-a.	Összesen	1,120.992

Ezzel szem beállítom a külföldi arányt «» pedig Németországban 1910-ben volt 13,069.000 tag"; ebből 3,295.000 olyan pénztáraknál volt biztosítva, amelyeknek kezelési költségeit a munkaadók viselték, tehát 9,989.000-rel szemben áll 3.295 ezer, vagyis az összes tagoknak 23%-77%. A viszony e tekintetben Ausztriában majdnem ugyanaz, mert, a vállalati pénztárak tagjainak a kerületi pénztárakéhoz való százalékos aránya a 24-76-hoz.

Ezt az összehasonlítást azért teszem, hogy már itt rámutassak arra, miszerint az adminisztratív költség fejenként kisebb kell hogy legyen a külföldi betegségre biztosított tagoknál ezen okból is, mert tudott dolog, hogy a vállalati pénztárak adminisztratív költségeit külföldön is a munkaadók viselik.

Az anyagi helyzet nemcsak a taglétszámhoz, hanem a betegforgalomhoz is igazodik, mert az első a főbevételi, a második a főkiadási tétel; jóllehet, hogy ezen anyagi jelene tősegen kívül még a szociális biztosításnak is érdekes anyagot nyújt arra, hogy a jövő érdekében minő prevenciót kell foganatosítania.

Az 1911. évben majdnem 6 millió keresetképtelenség-gel járó betegségi nap esett a férfiakra és 1,270.000 a nőkre; átlag egy tagra hat és fél nap. Bár az előző két évhez viszonyítva majd egy egész nap emelkedés mutatkozott, mégsem lehet ezt az egészségügyi viszonyok rosszabbodásának betudni, hanem inkább amellett bizonyít, hogy a tagok jogos igényei egyre pontosabban nyernek kielégítést. Igazolni látszik ezt az évi jelentés 53. lapján közölt külföldi hasonló adatokról szóló kimutatás, mely szerint Ausztriában 1909-ben 9.28 és Németországban 8.26 betegségi nap esett egy-egy tagra, tehát a mi 1911. évi százalékunknál pedig jóval több, holott tudnivaló, hogy külföldön a közegészségügy fejlettebb és úgy a betegség-, mint a balesetelhárítás érdekében is nagy áldozatokat hoznak, nem úgy, mint ma még nálunk.

Érdekes adatként említem fel, hogy 1911-ben a keresetképtelen betegek átlagos napi száma 19.950 volt, tehát közel 20.000 egyén ellátásáról – sok esetben még családtagjairól is – kellett naponta az Országos Pénztárnak gondoskodni és emellett gyógykezeltetni a keresetképes betegeket és családtagokat is, akiknek száma bizonyára legalább is megkétszerezik a keresetképtelenek számát.

Azokkal a dolgokkal, melyek különben is határozati javaslat alakjában fekszenek a közgyűlés előtt, már időki-melés szempontjából isi külön foglalkozni nem akarok és így az orvos-kérdésről röviden csak annyit jegyzek meg, hogy rövid időn belül a teljes és végleges rendezés várható, amennyiben az Állami Munkásbiztosítási Hivatallal egyet-értőleg a tárgyalások folynak.

A tisztviselők szolgálati, fegyelmi és illetmény-szabályzata szintén rövid időn belül lesz elintézve, amely után a nyugdíjszabályzat is végleges állapotba jut.

A gyógyszer és kötszerek szállításának ismertetése elég bőven megvan az évi jelentésben, itt csupán azt emelem ki, hogy mióta az Országos Pénztár a gyógyszer, kötszer és ásványvíz szállításait ellenőrzi, nemcsak gazdasági előnyöket ért el, hanem a tagok igényeit e tekintetben is jobban láthatta el. A retaxálás adatai szerint 1911. évben minden száz vény közül esett a kerületi pénztáraknál a családtagokra 29; a vállalatiaknál 34, magánegyesületeik-nél 30.

Nálunk esett egy tagra	3 K 23 f.
gyógyszerköltség; Ausztriában	2 „ 54 „
Németországban	4 „ 43 „

Ezekből az adatokból az látszik, hogy legdrágábbak a segély kiszolgáltatásnál a németországi, legolcsóbbak az Ausztria területén működő pénztárak; habár mint fentebb kimutattuk, az Országos Pénztár egy-egy tagjára több költség esik, mint Ausztriában. Ha a családtagok gyógykezelését is figyelembe vesszük, és a családtagok számát is beleszámítjuk a taglétszámba, akkor Ausztriával e tekintetben nemcsak, hogy kiálljuk a versenyt, noha ott kedvezőbb a taksa, mint nálunk, hanem még kereken tagonként 30 fillérrel kevesebbet költünk. Egy-egy vény átlagos értéke 1911-beai 83 fillért volt.

A segélyszolgáltatás két neme fejlődött M úgyszólván feltűnően az Országos Pénztár égisze alatt: az egyik a rendelő-intézetek, a másik a gyógyfürdők igénybevétele körül.

A vidéken ma már 51 rendelőintézetben nyernek tagjaink szakszerű orvosi ellátást és a gyógyfürdők jótékony hatását 1911-ben ötszázán élvezték csak a központi beutalás szerint, de ezeknek száma, különösen 1912-ben, hozzá-számítva a nem központi beutalt betegeket is, megköze-líti a 4000-et.

A decentralizált, régi pénztárak – néhány kivétellel – ezeket a segélyeket nem nyújthatták és, legyünk őszinték, a mostani állapot, amely csak átmeneti állapotnak mondható, sem tartható, és azon törekvésünknek, amely a gyógytelepek, üdülőhelyek, szanatóriumok létesítését célozza, rövid időn belül valósulni kell.

Baldóc-fürdőt már megvettük, az Állami Munkásbiztosítási Hivatal sakközvegei is a legjobb vélemények kí-

séretében a vétel jóváhagyását javasolták, eddig azonban hozzánk e tárgyban leirat nem érkezett. A létesítésnek költségei rendelkezésünkre állanak nemcsak Baldóc, hanem még a többi tervezett szanatóriumokhoz is, amennyiben a hatmillió költsönnek e célra megjelölt részén kívül rövid időn belül várhatjuk a sorsjegykölcsönre vonatkozó törvény napirendre tűzését és egyes városok és törvényhatóságok nagy értékű támogatásokat helyeztek kilátásba az esetre, ha egyik, vagy másik szanatóriumot az ő területeiken építjük fel.

A segélynyújtásnak egy neme a kórházi ellátás is. Ezen a téren rendkívül sok panaszt észleltünk a múltban, de észlelünk ma is. A székesfővárosban annyira nagy a zsúfoltság, hogy betegeinket képtelen befogadni a kórház; a vidéken pedig egy-egy helyt úgyszólván visszatartják a betegeket, hogy legyen beteganyaguk. A napi ápolási díjat majdnem évről-évre emelik és a közvetítő helyi szervek nem győzvéen a nagy terheket, a forgalmi tőke hiányával mentegődözve, egyszerűen félreteszik az érkező számlákat. Ennek aztán az az eredménye, hogy egyik-másik kórház megúván a várakozást, perli az Országos Pénztárt. Sikertült eddig mindenütt, ahol ily jelenségeket észleltünk, a nyugalmat kölcsönnyújtással helyreállítani és tervünk, hogy a kért 3 milliós folyószámla-hitel keretében a kórházi tartozások ügyét is rendezzük. A legideálisabb állapot azonban ezen a téren is akkor fog bekövetkezni, ha anyagi erőnk fokozatos fejlődése lehetővé fogja tenni a törvényben is említett saját kórházaink felállítását. E téren, mint az 1913. évi költségvetésünkben és a vonatkozó határozati javaslatból kitűnik, Kereskedelemügyi Miniszter Úr öngyméltóságának támogatása mellett már megtettük az első lépést.

Legkésőbb március közepén megnyitjuk a Széchenyi-telepen levő, volt Niedermann-féle szanatóriumból átalakított modern kórházunkat, ahol – ezt reméljük és ígérjük – tagjaink olyan ellátásban és gyógykezelésben fognak részesülni, amely ellátás és gyógykezelés mintául szolgálhat majd mindazon hason intézeteknek, amelyek szociális programjuknak ezt a részét a maga valóságában akarják valóra váltani.

Ezek után szíves engedelmünkkel egy kis összehasonlítást kívánok tenni a segélynemek között oly irányban, hogy minők voltak azok a központosítás előtt és minők a központosítás óta:

1906-ig esett táppénz egy tagra . . .	5 korona	67 fillér
1911-ben „ „ „ „ . . .	9 „	31 „
1906-ban „ gyermekágyi segély . . .	— „	— „
1911-ben „ „ „ „ . . .	— „	15 „
1906-ban „ szülésznői díj . . .	— „	27 „
1911-ben „ „ „ „ . . .	— „	35 „
1906-ban „ gyógyellátás . . .	3 „	83 „
1911-ben „ „ „ „ . . .	3 „	55 „
1906-ban „ temetkezési segély . . .	— „	55 „
1911-ben „ „ „ „ . . .	— „	45 „
1906-ban „ kórházköltség . . .	1 „	33 „
1911-ben „ „ „ „ . . .	1 „	77 „
1906-ban „ fürdő és szanatórium . . .	— „	— „
1911-ben „ „ „ „ . . .	— „	81 „
1906-ban „ orvosi költség . . .	2 „	61 „
1911-ben „ „ „ „ . . .	4 „	86 „

Ezek a számok mellett bizonyítanak, hogy az igazi munkásbiztosítás csakis a centralizáció idejében vette, komoly kezdetét, mert a táppénznél és orvosi ellátásnál rohamos nagy, a gyermekágyi segélynél és kórháznál mérsékelt emelkedés mutatkozik; a gyógyfürdősegély, melyet a pénztárak ezelőtt nem ismertek, csak másfél, vagy kétszeres táppénz címén, teljességében jelentkezett, ellenben apadt a kiadás a gyógyszer, kötszer és temetkezési járulék tétélineél.

A kezelési költségekkel, mert e tekintetben is ország-szerte nagyon téves felfogás uralkodik, később részletesebben foglalkozom, itt csupán köteleességszerűleg szintén megteszem az összehasonlítást, amelynek eredménye az, hogy a centralizáció előtt egy tagra 1906-ban a dologi és vegyes kiadásokat is beleértve a kezelési költségbe, 3 korona 76 fillér esett, 1911-ben 4 korona 84 fillér, vagyis fejenként 1 korona 8 fillérrel több.

A bevétel a törvény előtti időben legmagasabb volt 1906-ban 13 millió 438 ezer 520 korona, ezzel szemben 1911-ben már 29 millió 257 ezer 480 korona bevétel áll.

Egy tagra esett 1906-ban 18 korona 36 fillér bevétel és 18 korona 32 fillér kiadás. 1911-ben esett egy tagra 26 korona 63 fillér bevétel és 26 korona 9 fillér kiadás, vagyis a bevételnél fejenként 8 korona 27 fillér, a kiadásnál pedig 7 korona 78 fillér a különbözet.

Illusztrálásul szabadjon még ismertetnem az ország első és legnagyobb kerületi betegsegélyző pénztárának: a budapestinek 1907. június 30-án, tehát az Országos Pénztár életbeléptetése napján talált pénzügyi helyzetét. E szerint volt készpénzben 150 ezer 273 koronája, ezzel szemben kifizetésre várt 224 ezer korona, kórházi tartozás; kötszer, gyógyszer, fürdőtartozás 208 ezer, felszámolt pénztárak vagyontömegei és különféle hitelezők követelése 190 ezer korona, összesen tehát 622 ezer korona, pedig a segélyszolgáltatás ismérve, a táppénz-nyújtás tartamát kivéve, kisebb volt, orvosait és tisztviselőit hasonlíthatatlanul rosszabbul fizette és a járulékot állandóan hét napra és 4 nap után is egész hétre szedte. Sokkal silányabbul álltak – egy párt kivéve – országosan a többiek és ha az Országos Pénztár életbe nem lépett volna a 12-ik órában, bizonyosan beállott volna a tarthatatlan állapot, minden jogfosztás mellett is, melyet – valljuk be – rossz pénzügyi helyzetünknel fogva a pénztárak nagy része kényszerűségből elkövetett. Tény, hogy ezeken a bajokon igyekeztünk tőlünk telhetőleg segíteni tekintélyes kölcsönök engedélyezésével, de teljes rendet – mint már említettem – csak a 3 milliós folyószámla-hitel keretében lehet majd teremteni.

A kezelési költségek nagyságáról sok szó esett már több érdekeltségnél és mintegy beleültették a közvélemény-be, hogy a magyar munkásbiztosítás adminisztratív költségei hasonlíthatatlanul nagyobbak, mint a külföldön. Ez az állítás téves, mert a külföldi munkásbetegsegélyző pénztárakat állították szembe a mi közvetítő helyi szerveinkkel, holott csak akkor lehet az összehasonlítás alapos és elfogadható, ha a munkásbiztosítás összes ágazatainak kezelési költségeit állítjuk szembe itt is, ott is.

Nálunk, nem úgy mint a külföldön, a közvetítő helyi szervek végzik a betegsegélyezési teendőket kívül a baleseti agendákat, külön fedezet nélkül a családtagok és rokkantak segélyezését, lévén korra való tekintet nélkül tag minden biztosításra kötelezett. Nálunk a tagok nem laknak oly sűrű csoportokban, mint külföldön és részint ezért is drágább az igazgatás, részint meg azért is, mert míg külföldön még a beteglátogatást is tiszteletből, vagy csekély díjért végzik el, addig minálunk interpartületek és egyesek a bizalmiférfiúi tisztség viseléséért a járulék-bevétel 10, sőt ezelőtt még magasab százalékát is igényelték és élvezték. Nálunk a Verbandok hivatását betölti az Országos Pénztár és ellátja ezenkívül az összes balesetbiztosítási ügykört, különben mint a külföldön, mert saját orvosaival kezelteti a balesetet szenvedetteket és ugyancsak azok véleménye alapján állapítja meg a járadékokat. Nálunk a gyári, vállalati betegsegélyző pénztárak tagjai csak 15%-át teszik az ossztaglétszámnak, míg Németországban és Ausztriában 23–24 százalékát és így sokkal több tag kezelési költségeit viselik a munkaadók. Nálunk a törvény 102. §-a alapján a betegsegélyezési kezelési költségeket a baleseti számla olyan arányban megtéríti, amely arányban állanak egymással a két ágazat segélyezési kiadásai és ez azt jelenti, hogy neon sok idő múlva, a közvetítő helyi szervek kezelési költségei felére fognak leszállani, mert míg a betegsegélyezési kiadások már is bizonyos állandósághoz jutottak, addig a baleseti segélyezési kiadások, a járadékosok révén rohamosan emelkednek. Arra is gondolni kell, hogy a később beérkező rokkant- és egyéb szociális biztosítás csak országos keretben fog kultiváltatni, tehát azáltal javulás fog beállani a kezelési költségek kvótájánál e címen is.

Ha mindezek így vannak, akkor nem lehet és nem szabad a biztosítás egyik, vagy másik ágazatát kiszakítani és úgy összehasonlítani a külföldi ágazattal, mert mint köztudomású, a külföldön a biztosítási ágazatok egymástól függetlenek. Tessék a külföldi baleset-, rokkant-, betegségebiztosítás, Verbandok összes kezelési költségeit összevonni és úgy szembeállítani a mi Országos Pénztárunk – beleértve ebbe

összes közvetítő helyi szerveinket is – kezelési költségeivel és keresni, hogy egy-egy tagra mennyi esik azokból itt és ott, és akkor ki fog tűnni, hogy mi nem adminisztrálunk drágábban, holott az ellenkezője sem volna meglepő, mert hiszen 1 millió 120 ezer tagot nem lehet olyan olcsón igazgatni és kezelni, mint Ausztriában 3 és fél milliót és Németországban 13 milliót, ahol, mint említettük már, a tagok nem olyan elszórtan dákna, mint nálunk.

Mindamellettt helyeslem évi jelentésünkben elfoglalt azt az álláspontot, hogy azok a helyi szerveink, amelyek még a kezelési költségek körül kellő takarékossgát nem tanúsítottak, ily irányban figyelmeztetve vannak.

Az Országos Pénztár működését ezek után leghívebben ismertetem akkor, ha az alábbi adatokat teszem közzé:

Ezen adatok szerint 1907/11. években közvetítő helyi szervek útján, táppénz címén 35 millió koronát, az 1912. évit hozzászámítva 45 millió koronát :

Gyermekágyi segély címén az 1912. évit is hozzávéve kereken 800.000 koronát.

Szülésznői díj címén ugyanilyen időszakokra 1,700.000 koronát.

Gyógyászati ellátás címén 19 millió koronát.

Temetkezési segély címén 2 millió 400.000 koronát.

Kórházi költség címén 9 millió koronát.

Fürdő és szanatóriumi költség címén 3 millió koronát.

Orvosi költség címén 23 millió koronát.

Kezelési költség címén 18 millió koronát.

Vegyes kiadások címén 3 millió koronát, vagyis összesen kikerekített számokat említettem = kerek 125 millió koronát adtunk ki.

Bevételünk járulékokból és egyebekből ezen idő alatt kereken 129 millió. Megjegyzem, hogy a bevétel és kiadás közt előálló különbözetekekről egyrészt a zárszámadások adnak felvilágosítást, másrészt az 1912. évi adatokat az 1911. évi eredményhez viszonyítva állítottam be.

Ezek a számok csak a betegsegélyezési ágazatra vonatkoznak, ha tehát még ezekhez hozzáadjuk a baleseti számlát illető bevételeket és kiadásokat, ami az évi jelentés 21. lapján közölt eredményszámlák tanúsága szerint csak 1911. év végéig kereken 24 millió koronát, az 1912. évit is hozzákombinálva közel 34 millió korona bevételt tesz ki és nem hagyva figyelmen kívül az ezen időszakok alatt viselt biztosítási költségeket és baleseti segélyeket, ami összesen ugyancsak hozzávéve az 1912. évi valószínű kiadásokat is, kerekein 15 millió koronát képvisel, akkor konstatálhatjuk, hogy az öt évféléves ciklus alatt ezek szerint több, mint 300 millió korona forgott Magyarország közgazdaságában az Országos Pénztáron keresztül, ami jelentősebb hatással volt az ország termelésére és fogyasztására.

Miután a baleseti ágazat jelenlegi állásáról az egyes osztályok szervezéséről a póthitelre vonatkozó javaslat kapcsán az előadó úgyszólván bőven fog megemlékezni, én csak azt említem fel, hogy ma már a járadékok megállapítása, folyósítása a lehető gyorsasággal történik, az; üzembesorozás úgy a nagy-, mint a kisipari befejezést nyert és a folyó évben már abba a helyzetbe jutunk, hogy a balesetelhárítással, gyárak helyszíneléseivel, a munkabérek precíz ellenőrzésével foglalkozhatunk és a kiro vasi munkálatokat is kellő időben végezhetjük.

Mint érdekes adatokat felemlítem még itt azt, hogy 1912 december végéig volt 10.693 járadékos, a kifizetett *havi* járadékösszeg pedig 183.468 K-t tett ki.

Az Országos Pénztár készpénz- és értékpapírállománya 1912 december 31-én 2,872.478 K 02 fillér volt.

Elnézést kérek, hogy ezúttal a szokottnál hosszabb időre vettem igénybe szives türelmüket, de a kötelességteljesítés mellett az a gondolat is irányított, hogy választ kell adnunk azokra a megjegyzésekre, amelyeket a napokban olvashattunk olyan formában, hogy „napjaink meg vannak számlálva”, hogy a „munkásbiztosító pénztárak már csak ideig-óráig tartó intézmények”. Mi, mélyen tisztelt Közgyűlés, azt hisszük, hogy elég erősek maradunk, ha az, Önök bizalmát továbbra is megtarthatjuk, és kongassák bár felettünk a halálharangot, önérzettel és erős akarattal építünk tovább és ha megkísérelnék velünk szemben, amit nem hiszek, bármely oldalról a komoly támadást, bátran megálljuk helyünket akkor is és felvesszük a harcot azon szent meg-

győződésben, hogy a magyar munkásbiztosításnak élnie, fejlődnie kell, mert ennek lététől és fejlődésétől függ majd nem 3 millió munkáslélek egészsége és védelme és ezen munkások egészségétől és munkaerejétől függ Magyarország iparának, kereskedelmének léte és fejlődése is.